

prof. Marian Oslislo
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
Wydział Projektowy

Ocena pracy habilitacyjnej, dorobku dydaktycznego i artystycznego dr. Roberta Małoszowskiego, sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie sztuki piękne na Wydziale Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi.

Dr Robert Małoszowski studiował w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie w Instytucie Wychowania Plastycznego w latach 1978-1983. Po dyplomie, do roku 1995, pracował jako nauczyciel-instruktor w klubie osiedlowym „Jordanówka” w Krakowie, a także jako nauczyciel plastyki w szkole podstawowej i dyrektor Ogniska Pracy Pozaszkolnej. W roku 1995 rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, w Katedrze Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. W 2004 r. obronił pracę doktorską na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie zatytułowaną *„Ikony”. Estetyczne i dydaktyczne konsekwencje zastosowania komputera w edukacji plastycznej*. Uzyskawszy stopień doktora podjął pracę jako adiunkt w Katedrze Edukacji Artystycznej w Instytucie Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Działalność naukowa dr Małoszowskiego oscyluje wokół strategii i innowacyjnych rozwiązań w edukacji plastycznej dziecka, kształcenia nauczycieli, zastosowań mediów cyfrowych jako narzędzi w twórczości plastycznej. Autor aktywnie uczestniczy w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Publikuje również swoje teksty w naukowych pismach i wydawnictwach, których długa lista została dołączona do dokumentacji przewodowej.

Dr Małoszowski ma ogromne doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą oraz wieloletnią praktykę nauczycielską. Jego działalność dydaktyczna na Uniwersytecie Pedagogicznym obejmuje prowadzenie zajęć ze studentami, przyszłymi nauczycielami plastyki, w zakresie podstaw edukacji plastycznej, metodyki edukacji plastycznej, edukacji przez sztukę, aktywności plastycznej dzieci w przedszkolu i klasach I-III oraz zastosowania mediów w edukacji. Wraz z dr hab. Kingą Łopot-Dzierwą z Katedry Edukacji Artystycznej na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie jest współautorem opracowania i wdrożenia programu: *Kształcenie studentów kierunków pedagogicznych w obszarze wczesnej edukacji plastycznej*. Otrzymali za niego w 2014 r. Nagrodę Zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia dydaktyczne.

Dr Małoszowski jest promotorem ok. 200 prac magisterskich. Aktywnie współpracuje również

z instytucjami, placówkami edukacyjnymi i wydawnictwami. Od 2011 r., razem z Kingą Łopot-Dzierwą i Marią Śmigłą, jest członkiem zespołu, który dla Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych w Warszawie opracował i przygotował wdrożenie autorskiej koncepcji kształcenia w zakresie edukacji plastycznej dzieci w wieku przedszkolnym (dzieci 5-letnie, cykl *Przygoda z uśmiechem*) oraz uczniów klas 4-6 (cykl *Na ścieżkach wyobraźni*). Projekt ten dotyczy opracowania podręczników oraz przewodników metodycznych dla nauczycieli. W 2014 r. podjął współpracę z Wydawnictwem Edukacyjnym w Krakowie polegającą na przygotowaniu i prowadzeniu szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego w zakresie zastosowania mediów elektronicznych w edukacji plastycznej dzieci. Medium elektroniczne bowiem, w sposób szczególny, zajmuje i fascynuje dr Małoszowskiego, zarówno w sferze pedagogiki jak również twórczości artystycznej.

Dokumentacja osiągnięcia artystycznego wskazanego przez autora w przewodzie habilitacyjnym zawiera cykl grafik komputerowych pt. *Piksele*. Prace te powstawały na przestrzeni dziesięciu lat i dotyczą ważnych wątków formalnych i kulturowych zawartych w podstawowych, zdaniem autora, archetypach wizualnych: czaszka, obrys ludzkiej twarzy i maska.

Zderza w nich swoje wieloletnie doświadczenie wyniesione z klasycznego warsztatu graficznego, rysunkowego i malarskiego z cyberprzestrzenią. Bada, odkrywa i adaptuje nowe możliwości technologiczne narzędzi elektronicznych. Jego prace bardzo często są głęboko osadzone w warsztacie klasycznym, pomimo że zostały całkowicie wykreowane w pamięci komputera. Autorowi trudno się z tym dawnym analogowym światem rozstać. To zupełnie zrozumiałe, bo na każdym kroku Małoszowski podkreśla swoje przywiązanie do tradycji, którą filtruje w cyberprzestrzeń, oswaja za pomocą pikseli, starając się znaleźć dla siebie miejsce w nowej rzeczywistości. Ostatnie dwa zestawy prac w cyklu *Piksele* zatytułowane *Dolne miasta* i *Game over*, różnią się od reszty grafik w sposób zdecydowany.

Tu autor operuje estetyką obrazu 3D, spopularyzowaną przez gry wideo i filmy animowane. Prace te idealnie wpisują się w popularny i wszechobecny język współczesnej kultury wizualnej. Grafiki zamieszczone w cyklu *Piksele* nie są dla mnie w sferze obrazu jakoś szczególnie odkrywcze. Doceniam jednak chęć zmierzenia się z nowym cyfrowym medium, próbę zrozumienia go i warsztatowego opanowania. To doświadczenie w sposób znaczący dopełnia działania autora w zakresie badań naukowych i pracy edukacyjnej.

Dr Małoszowski ma w sobie ciekawość, pasję poznania nowego ale też pewien rodzaj odpowiedzialności, potrzebę zrozumienia ciągle zmieniającego się wokół nas świata.

To szczególnie ważne w zawodzie nauczyciela - zrozumienie tradycji i doświadczenia przy jednoczesnej otwartości na to, co nowe. Pomaga to nawiązać dialog z uczniem, dzieckiem, młodym człowiekiem i studentem, zdającym sobie sprawę z tego, że to co dla nas dzisiaj jest współczesne

i nowatorskie, dla naszych dzieci za chwilę stanie się tradycyjne. Istnieje takie pojęcie jak „humanizacja cyberprzestrzeni”, które, moim zdaniem, świetnie oddaje sedno pracy artystycznej oraz naukowej i dydaktycznej Małoszowskiego.

Wróćmy do dzieła artystycznego. Wielkość plików (obrazów bitmapowych wygenerowanych w pamięci komputera) sugeruje, że mogą one zostać wydrukowane w większych formatach niż te, które, ze względów praktycznych, zostały dołączone do dokumentacji przewodowej. Myślę, że w większej skali znacznie zyskają w bezpośrednim odbiorze. Skala ma w wypadku tej techniki, moim zdaniem bardzo duże znaczenie, na równi zresztą z oprawą prac. Osobiście nie jestem przekonany do stosowania passe-partout w przypadku odbitek cyfrowych. Jest wiele innych sposobów ich prezentacji i oprawy, tak by wydobyć walory tej techniki graficznej. Dosty monotonny wydaje mi się też sposób komponowania wielu grafik - cykl *Rysunki i Twrze i maski*, gdzie wiodący motyw rysunkowy wypełnia format niemalże całkowicie. Interesujące są natomiast zróżnicowane faktury, efekt wypukłości obrazu, możliwy do uzyskania właśnie w grafice cyfrowej. Podoba mi się również nastrój tych prac, będący wynikiem interesującego zderzenia tradycyjnego sposobu obrazowania z nowymi wartościami fakturalnymi. Grafiki czasami wyglądają jakby były zrobione z roztopionego plastiku, pokryte ceramiczną glazurą czy wykreślone w glinie. Uwagę zwraca również swoista przestrzenność tych obrazów. Można odnaleźć tu klimaty rodem ze sztuki afrykańskiej, obrazów Picassa i Rouaulta. Oglądając zaś cykl *Rysunki* mam wrażenie przysłuchiwania się rozmowie artystów - Małoszowski rozmawia z Gielniakiem, Pankiem, Musiałowiczem czy Marianem Maliną (3/Rysunek). Świat 3D Małoszowskiego, jak wynika z wypowiedzi artysty, jest w dużej mierze rezultatem spotkania z Krzysztofem Kiwerskim i fascynacji jego osobą i pracami.

Genezę swojej twórczości, artystycznych fascynacji i inspiracji mistrzami dawnymi i współczesnymi dr Małoszowski wnikliwie komentuje w *Autoreferacie*. Został on podzielony na dwie części: 1. *Działalność artystyczna*, 2. *Działalność pedagogiczna*. W cz.1 autor zastanawia się nad unikatowością śladu generowanego przez artystę w pamięci komputera. Píše o stworzonym przez siebie banku tekstur „własnej produkcji”, mozolnie przez lata gromadzonych, które mają pomóc w zaznaczeniu unikatowości śladu, cyt.: *Stworzyłem w tym celu bank tekstur, który składa się z wykonywanych przeze mnie w trakcie licznych podróży cyfrowych fotografii, ważnych dla mnie dostrzeżonych płaszczyzn i powierzchni przedmiotów - fragmentów zmurszałych tkanek drewna, zardzewiałego metalu, fragmentów kamiennych ścian świątyni, zetlałych fresków. Jednym z najcenniejszych „sampli” jest cyfrowa fotografia drobnego fragmentu ściany nieistniejącego już domu moich dziadków - odłamek błękitnego wapna nawarstwiającego się przez dziesięciolecia*

staje się przetrwalnikiem pierwowzorów, które miały ożywić wirtualny, pozbawiony realnych odniesień świat i nadać mu rangę strażnika pamięci"

Jak pisałem wcześniej, Małoszowski z taką samą determinacją pielęgnuje w sobie tradycję i nowoczesność. Dobrze ilustruje to cytat z autoreferatu: *Trudno wyobrazić dziś sobie twórczość plastyczną naznaczoną koniecznością poszukiwania indywidualnych form wyrazu, bez odniesień do tradycji formy. Ryzykowne jest też wyzbycie się potrzeby odkrywania nowych możliwości twórczych za pomocą współczesnych mediów cyfrowych.*

Autor zastanawia się nad nowymi możliwościami, jakie dają media cyfrowe w kontekście obrazu generowanego komputerowo. Widzi swoje grafiki/obrazy w przyszłości jako formę otwartą, umożliwiającą potencjalnemu odbiorcy/interaktorowi wejście do wnętrza graficznego dzieła i - za pomocą oprogramowania i narzędzi - przededefiniowanie go, czyli stworzenie na nowo na bazie istniejącej już wizji artysty. Prawdopodobnie autorska instalacja interaktywna będzie kolejnym etapem w jego twórczości. Może pójdzie jeszcze dalej, tworząc własne oprogramowanie w celu wykreowania i zarządzania autorskim środowiskiem wizualnym? Taki los w przyszłości czeka artystów wizualnych.

W cz.2 *Autoreferatu* Małoszowski wnukilwie analizuje swoje doświadczenia pedagogiczne, cyt.: *Zakres mojej działalności dydaktycznej obejmuje prowadzenie zajęć o charakterze ćwiczeń warsztatowych w zakresie form i technik plastycznych, podstaw rysunku, malarstwa, rzeźby. Realizuję też ćwiczenia w zakresie metodyki edukacji plastycznej, obejmujące zagadnienia związane z rozwojem twórczości plastycznej dziecka, analizą jego wytworów, projektowaniem procesów edukacyjnych. Prowadzone przeze mnie wykłady obejmują zagadnienia historii sztuki, edukacji muzealnej, technik i form plastycznych, zastosowania dzieła sztuki w edukacji plastycznej małego dziecka oraz zastosowania nowych mediów w tym komputera i programów graficznych jako narzędzi w edukacji plastycznej.*

Dalej mówi o opracowanej w zespole (razem z Marią Guśpiał i Jerzym Dylągiem) strategii i edukacyjnej „Edukacja przez sztukę”, która oznacza, cyt.: *...wykorzystanie wytworów sztuki zarówno jako przedmiotów poznania, jak też środków służących do poszerzania wiedzy dziecka, kształtowania jego umiejętności oraz postawy twórczej.* Metoda ta uczy dziecko odbioru dzieła sztuki (plastyka, muzyka, literatura), jak również inspirowanie najmłodszych do tworzenia własnych utworów. Jest pomocna w stwarzaniu kompleksowej wizji świata, przygotowuje do krytycznego odbioru dzieła sztuki. Kładzie się w niej również duży nacisk na odpowiedni dobór dzieł sztuki światowej w trosce o świadomość emocjonalną dzieci.

Istotnym aspektem działalności dydaktycznej dr. Małoszowskiego są zajęcia ze studentami na kierunku Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna z przedmiotu Technologia informacyjna według jego autorskiego programu, cyt.: *Edukacja medialna realizowana w szkole czy*

w uniwersytetach jako główny cel określa kształtowanie świadomego i krytycznego korzystania ze środków masowego przekazu, tworzenia i nadawania komunikatów medialnych, a także kształtowania ich wartości, i dalej, cyt.: Ważne jest więc, by dzieci i młodzież traktowały nowe technologie jako narzędzia twórcze, świadomie kreowały i tworzyły komunikaty medialne i dzieła zachowując własną tożsamość i jednocześnie stale utrzymując kontakt z tradycją i kulturą.

Dr Małoszowski jest członkiem założycielem Stowarzyszenia Małopolska Manufaktura Sztuki, powołanego z myślą o propagowaniu i rozwijaniu kultury i sztuki wysokiej. Czynnie uczestniczy w pracach Stowarzyszenia, w organizacji koncertów i wystaw. Stowarzyszenie Małopolska Manufaktura Sztuki zrzesza artystów i plastyków, nauczycieli oraz wykładowców akademickich - pedagogów. Wspiera m.in. działalność artystyczno-naukową, promuje kulturę poprzez działalność edukacyjną i wychowawczą, mającą na celu m.in. wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z obszarów o słabej dynamice rozwoju, propaguje kulturę w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dr Małoszowski ma świadomość tego, jak ważna jest dobra edukacja w zakresie sztuki, szczególnie w odniesieniu do najmłodszych. To fundament, na którym można budować świat ludzi wrażliwych, otwartych na drugiego człowieka, kierujących się w swoich wyborach wartościami humanistycznymi. Jednocześnie zdaje sobie sprawę z wagi, jaką w edukacji najmłodszych ma otwartość i zrozumienie wyzwań stawianych nam przez współczesność.

Dr Małoszowski swoją pasję twórczą, energię i wiedzę poświęcił pracy naukowej, pedagogicznej i artystycznej. Bogata lista poświadczająca aktywność wystawienniczą autora stanowi załącznik do dokumentacji przewodowej. Reasumując, jego twórczość oparta na nowych mediach, zatopiona w świecie cyfrowej grafiki skutecznie wspomaga go w odpowiedzialnym działaniu na wszystkich polach jego aktywności.

Uwzględniając powyższe uwagi, a także biorąc pod uwagę działalność artystyczną i wystawienniczą oraz pracę naukową, dydaktyczną i promocyjną w obszarze kultury dr. Roberta Małoszowskiego, przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi wniosek o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

